

8. Colohub, N. M. (1991) *Movnyi svit Olesia Honchara* [Language World of Oles Gonchar]. Kyiv : Naukova dumka. [in Ukrainian]

9. Strelbytskyi, M. P. (1988) *Proza monumentalnoho istoryzmu: Dorobok Olesia Honchara* [Prose of monumental historicism: Oles Gonchar's works]. Kyiv : Radianskyi pysmennyk. [in Ukrainian]

УДК 8126

Н. А. Потреб а

ДВНЗ «ДДПУ» ГІМ Горлівський інститут іноземних мов

Функціонування молодіжного дискурсу в просторі Інтернет-комунікацій

Потреба Н. А. Функціонування молодіжного дискурсу в просторі Інтернет-комунікацій. У статті розглядаються питання функціонування молодіжного дискурсу в просторі Інтернет-комунікацій. Під впливом соціальних мереж відбувається еволюція французької мови. Молодіжний дискурс Інтернет-комунікацій найбільш відкрита і незамкнута система сучасної французької мови, словниковий склад якої постійно поповнюється. У франкомовних молодіжних блогах виявляється індивідуальність користувача. Бурхливий розвиток інтернет-технологій призводить до того, що в комп'ютерному дискурсі відбувається нейтралізація усної і писемної мови, змішується спонтанне і підготовлене мовлення, активно проходять процеси словотвору.

Ключові слова: текст, мова, молодіжний дискурс, блог, соціальні мережі.

Потреба Н. А. Функционирование молодежного дискурса в пространстве Интернет-коммуникаций. В статье рассматриваются вопросы функционирования молодежного дискурса в пространстве Интернет-коммуникаций. Под воздействием социальных сетей происходит эволюция французского языка. Молодежный дискурс Интернет-коммуникаций наиболее открытая и незамкнутая система в современном французском языке, словарный состав которого постоянно пополняется. Во франкоязычных молодежных блогах проявляется индивидуальность пользователя. Бурное развитие интернет-технологий приводит к тому, что в компьютерном дискурсе происходит нейтрализация устной и письменной речи, смешение спонтанной и подготовленной речи, активно протекают процессы словообразования.

Ключевые слова: текст, язык, молодежный дискурс, блог, социальные сети.

Potreb a N. A. The functioning of youth discourse in the sphere of Internet communications. In the context of discourse theory, the computer discourse occupies a special place. The computer discourse can be regarded as a linguistic category that combines the signs of personality-oriented and status-oriented discourse. Computer discourse explores the peculiarities of the communicative environment, including the way communication and characteristics of the communicants.

The article deals with the functioning of youth discourse in the sphere of Internet communications. The evolution of the French language is taking place under the influence of social networks. Rapid development of Internet technologies means that, the neutralization of oral and written speech, the mixing of spontaneous and prepared speech, the processes of word-formation are actively taking place in the computer discourse. The youth discourse of Internet communications is the most open system in the modern French language and its vocabulary is constantly enlarging. The individuality of the user manifests itself in francophone youth blogs. There is a particular interest about blogs of French youth. Wealthy, stylistically marked language of teens differs from a standard variety of the French language with its own exceptional set of vocabulary words. Communication used in youth blogs has its own distinctiveness. While analyzing the lexical-semantic peculiarities of French young people blogs, a lot of jargon, slang words, expressions, conversions, and abbreviations can be observed. Language used in friendly emails is mostly popular among youth. Since there are no strict rules in French social media services, the breaking of orthographical and grammatical rules of the language can be observed.

Key words: text, French language, youth discourse, blog, social networks, computer discourse, Internet communications.

Вивчення дискурсу має досить тривалу історію, що обумовлено активним розвитком сучасної лінгвістики.

Значний внесок у розробку структурно-лінгвістичного підходу до вивчення дискурсу внесла французька школа дискурс-аналізу. Цей напрям представлено, перш за все, роботою

Мішеля Пішо «Автоматичний аналіз дискурсу», в якій вчений визначає дискурс як точку, де зустрічаються мовлення та ідеологія. Дискурсивний процес розглядається М. Пішо як частина ідеологічних класових відносин [8:302-336].

Інший французький лінгвіст Патрік Серіо у вступній статті до збірника праць «Квадратура сенсу» виділяє дискурс як будь-яке конкретне висловлювання; як одиницю, що за розміром

більше, ніж фраза, тобто висловлювання в глобальному сенсі [9].

У французькій традиції дискурсом називається мовлення, що привласнюється людині, яка говорить, в протилежність «розповіді», що розгортається без експліцитного втручання суб'єкта висловлювання; іноді протиставляються мова і дискурс (*langue/discourse*) як, з одного боку, система мало диференційованих віртуальних значень і, з іншого, як диверсифікація на поверхневому рівні, пов'язана з різноманітністю вживань, властивих мовленнєвим одиницям [9:549].

Французький філософ-постструктураліст і семіотик Ролан Барт визначає дискурс як соціальні знаки, наповнені суспільно значущим сенсом і міфічним змістом [2:457].

В. В. Красних виділяє його вузьке і широке розуміння: «Дискурс у вузькому розумінні є проявом мовленнєвої діяльності в розмовно- побутовій мові і являє собою обмін репліками без особливого мовленнєвого задуму... Дискурс в широкому розумінні трактується як прояв мовленнєвих можливостей окремої особистості..., як система комунікації» [7:200].

Деякі лінгвісти (В. Е. Чернявська, П. Ф. Компанцева, О. С. Кубрякова та ін.) зводять різні тлумачення дискурсу до двох основних трактувань: «конкретна комунікативна подія, що фіксується в письмових текстах і усному мовленні, яке здійснюється в певному когнітивно і типологічно обумовленому комунікативному просторі, сукупність тематично співвіднесених текстів» [10:16].

У такому різноманітті підходів до розуміння дискурсу необхідно виділити такі моменти:

Перший – коли під дискурсом розуміються фрагменти дійсності, що мають часову тривалість, логіку і «являють собою закінчений твір, сформований на основі організації смислів (закінчений "твір", наприклад, у вигляді тексту) з використанням смислового коду (словника тощо)» [5:14].

Другий – коли дискурс розглядається як особливий вид комунікації.

У межах теорії дискурсу особливе місце посідає комп'ютерний дискурс. Однак, у зв'язку з тим, що категорії і специфічні риси комп'ютерного дискурсу залишаються не до кінця описаними і виявленими, розуміння цього явища постає неоднозначним і потребує подальшого дослідження.

У дискурсивному відношенні комп'ютерна комунікація включає розповідь та повідомлення, твердження та міркування, аргументацію і доказ, тобто всю термінологічну атрибутику наукового, ділового та інших стилів мови [4].

Ми можемо говорити про комп'ютерний дискурс як про лінгвістичну категорію, що поєднує

в собі ознаки особистісно-орієнтованого і статусно-орієнтованого дискурсу. Комп'ютерний дискурс досліджує особливості комунікативного середовища, що включає, в тому числі, спосіб спілкування і характеристики комунікантів.

Одним з найбільш популярних жанрів комп'ютерного дискурсу є блог. Блог — це веб-сайт, що складається з невеликих нотаток, посилань, зображень, іноді аудіо- й відеофайлів, характерними особливостями якого є легкість його редагування, можливість коментування та хронологічний набір записів.

Цей напрямок нещодавно почав розвиватися і поки не отримав фундаментального наукового опису. В даній роботі розглядаються особливості блогу з погляду структури дискурсу, а також наводиться лінгвістичний аналіз французьких молодіжних блогів. Вибір даного жанру як об'єкта дослідження зумовлений, по-перше, відсутністю теоретичних розробок у його вивченні, по-друге, актуалізацією даного жанру в межах сучасної лінгвокультурної ситуації.

Інтернет-блог – конкретний монологічний дискурс віртуального комуніканта, що складається з хронологічно розташованих текстів, найчастіше орієнтований на висловлення власної думки про деякі події як особистого, так і громадського характеру. В центрі уваги перебуває особистість користувача мережі. Блоги сприяють встановленню і розвитку контактів між користувачами мережі, саме в цьому жанрі найбільш повно і яскраво виявляється особистість індивіда. Менш ніж за 10 років блоги здобули величезну популярність у всьому світі як нове комунікативне та інформаційне середовище.

Своєрідний інтерес для дослідників представляє ситуація в Європі, особливо у Франції. Французька мова не є найбільш поширеною в мережі, поступаючись не тільки англійській, але й китайській та іспанській. У той же час французи визнані найбільш активними блогерами в Європі [3].

Блог настільки певно увійшов у французький кіберпростір, що у французькій мові з'явився неологізм *bloguer* (дослівно «блогити»), який навіть дієвідмінюється: *je blogue, tu blogues, nous bloguons* (дослівно «я блогу, ти блогіш, ми блогимо»).

Блог – це жанр, який швидко став популярним і отримав особливе визнання у Франції, де користувачами блогів є не тільки підлітки і молодь, які активно використовують також інші засоби зв'язку, але й представники зрілого і похилого віку, для яких блог — можливість досягнення цілей, самореалізації та розширення соціальних контактів.

У блогах інформація актуальна і є досить достовірною. Відповідальність за істинність інформації покладається на блогера, однак

користувачі мають змогу вплинути на його діяльність і внести свої корективи в зміст повідомлення. У цьому відображаються дві важливі особливості віртуального спілкування.

По-перше, будь-який індивід у мережі отримує можливість стати творцем, і традиційна межа між творцем і споживачем інформації стирається.

По-друге, Інтернет заохочує зворотний зв'язок письменника і читача. Реакція аудиторії вкрай важлива для користувача, що створює персональний віртуальний простір. Інтернет дозволяє приміряти різні маски і заохочує експерименти з ідентичністю. Критерієм успішності обраного способу служить реакція публіки.

Особливий інтерес становлять французькі молодіжні блоги. Багата, стилістично маркована молодіжна мова відрізняється від нормативної французької мови наявністю лексики з більш або менш яскраво вираженим фамільярним забарвленням. Комунікація в молодіжних блогах має свої особливості. У цій роботі ми проаналізували лексико-семантичні особливості французьких молодіжних блогів.

Аналізуючи лінгвістичні особливості сучасної французької мови молоді, ми спостерігаємо безліч жаргонних, сленгових слів, виразів, зворотів, скорочень. Мовлення, що використовується в дружньому інтернет-листуванні, більшою мірою популярне серед молоді. Батькам часто досить складно розшифрувати її і зрозуміти, про що їх діти спілкуються в Інтернеті. У французьких чатах, соціальних мережах немає чітко виражених правил, спостерігаються порушення орфографічних та граматичних норм мови. Розглянемо деякі особливості французької мови молоді в Інтернеті:

1) скорочення літер у складі слова. Спрощуються сполучення, які утворюють один звук. Наприклад, в описі блогу парижанки Lili міститься наступна інформація: «Le blog lifestyle d'une parisienne: brunchs, restos, voyages, expos, sorties culturelles à Paris et dans le monde». Тут використовуються такі літерні скорочення як restos (restaurants), expos (expositions).

2) американізм та англіцизми. У попередньому прикладі можна помітити два англіцизми: lifestyle (спосіб життя), brunchs (пізній сніданок). У блозі Сарі <https://www.instagram.com/sarah.tnj/> є американізм YeAh – вигук, що виражає згоду. Також у записі блогу Melanie: «Welcome au nouveau bébé !!!! allez partons les user!», використовується англіцизм welcome = ласкаво просимо, user = використовувати.

3) вживання фразеологізмів. Наприклад, у блозі французької Doucinette, де вона пише: «Je vais être sur les rotules ce soir ... je ne sais pas quand je trouverai le temps de déjeuner ...» У цьому записі

живається фразеологізм être sur les rotules = валитися з ніг.

4) вживання жаргонних висловів. Звернемося до блогу Alice Balice, де вона пише: «Au début je me contentais de publier mes créas sur FB, mais plus le temps passait, plus je trouvais que ça faisait un peu trop "la fille qui se la pète", et puis rares sont mes amis les aiment comme moi la couture et le DIY». Тут використовується жаргонний вислів «la fille qui se la pète», що означає «дівчина, яка хвалиться/викадає коники».

5) спрощена транскрипція. Дві або більше літер у спрощеному слові замінюються на одну, транскрипція якої відповідає транскрипції замінених літер. Наприклад, k = qu (ki)= o (ossi =); v = ve (avc = c); t = ter або tes (HT acheter). Наприклад, блогер Alice Kara використала кілька прийомів спрощеної транскрипції в одному реченні: «Pis j'me culpabilisais ossi, beaucoup» (Pis = puis, j'me = je me, ossi =aussi).

б) скорочення можна розділити на 3 групи:

а) скорочення, що мають у своєму складі тільки приголосні літери (avc = avec, bnj = bonjour, mdr = mort de rire, dr = de rien, PTDR = pété de rire). Наприклад, блогер Melanie використала абrevіатуру «mdr» у своєму запису: «Mdr la meuf elle a même pas l j'aime !»

б) скорочення, що мають у своєму складі як приголосні, так і голосні літери (DpenC = dépenser, DzSPré = désespéré, EXPLDR = explosé de rire). Блогер Carole, яка ділиться у своєму блозі враженнями про прочитані книги: «Concernant l'adaptation en film de ce sccond tome... comment dire, j'ai été dzspré», (В цьому реченні вона використала абrevіатуру dzspré, що означає désespéré).

в) скорочення, що робляться на основі фонетичної транскрипції (HT = acheter, ID = idée). Наприклад, запис Alice Balice: «Au début je me contentais de publier mes créas sur FB...» (FB = Facebook).

7) не друкуються літери, які не вимовляються французькою мовою (крім h). Наприклад, ptit = petit. Блогер Alice Kara пише: « Bonjour à tous mes ptits poulets!!!»

8) відсутність діакритичних знаків. Наприклад, у блозі паризького студента на ім'я dracula7890 (tres – très, entouree – entourée, calins – câlins), в блозі студентки Сарі (cafe – café), в блозі парижанки Lili (Ines – Inès, marche – marché, tres – très, a – à, qualite – qualité, matieres – matières, privilegie – privilégie, vegetales – végétales, pepins – pépins).

9) для комунікації в молодіжних блогах характерні також літерні та цифрові скорочення, де цифра ставиться замість слова чи частини слова. Наприклад, 1 замінює невизначений артикль -un - і носовий звук [œ], 2 – прийменник de, і також цифри 5, 6, 7, 8, 9, які за своїм звучанням збігаються зі складами в слові, наприклад: 2-de;

2m1, dem1-demain. Блогер Clem пише: «L'échec cest 2 rester là où on est tombé».

10) різні варіації «oui». Звичайне «oui» може мати такі форми, як ouer, ue, ui, mui, woue, ouer, включно, oe, uer, ouai, ouais і багато інших. Наприклад, у записі: «Et ça y est les abricots sont arrivés! OUAIIIIIS!»

11) Використання універсальних символів «смайликів». Наприклад, :-)- основне позначення усмішки, :-* –поцілунок, :-(– основний смайл смутку і т. д. Наприклад, блогер Сара вжила такі символи, як ^_^, що означає задоволене і радісне обличчя і @+, що має подобу троянди.

12) використання верланізації. Наприклад, блогер Сара вжила поширений верлан, який особливо сподобався французам (zibOuxX – bisous), при цьому було змінено літерний склад слова. Також у блозі студентки Manon, яка називає себе Nonam = No âme (sans âme).

13) заміна літер символами. Наприклад, автор блогу hirondelle34, підліток зі Страсбурга, в рядку про улюблений стиль музики вказав наступне – RAP, r'n'b, HIP HOP, Brëf pLëiin dë çHO\$ëS :). Тут особливо добре видно застосування способу заміни літер символами, що наближені за своїм написання до оригінального написання. У наданому прикладі літера e замінюється символом £, літера s замінюється символом \$ (Brëf = bref, pLëiin dë çHO\$ëS = plein de choses).

14) використання шрифтів різного розміру. Попередній автор використовував цей прийом у фразі Brëf pLëiin dë çHO\$ëS (bref plein de choses).

15) подвоєння голосної. Знову звернемося до попереднього прикладу, де автор використав цей прийом у слові pLëiin (plein).

16) відсутність знаків пунктуації, апострофів. Наприклад, у блозі паризького студента з псевдонімом dracula7890 у змісті наступного його повідомлення можна помітити даний прийом: je suis ce genre de fille qui est gentille tres gentille et qui parfois peut se faire avoir. ce genre de fille timide quand elle ne connaît pas les gens mais qui est une vraie folle quand elle est entourée de ses amis.

ce genre de fille qui rigole et qui pleure parfois pour rien. ce genre de fille qui aime les calins qu'on lui dise des choses gentilles pour la mettre en confiance. Також, блогер Clem у своєму записі не використовує апострофи: «La chute nest pas un échec. L'échec cest 2 rester là où on est tombé». (nest = n'est, L'échec = L'échec, cest = c'est). Відсутність знаків пунктуації та апострофів означає, що блогер прискорив набір тексту.

17) меми. Серед франкомовних блогів стає популярним таке явище, як меми. Розглянемо деякі приклади всевітньо відомих мемів, які були до того ж запозичені і блогерами французьких Інтернет-сайтів.

«Keep calm and...» – фр. «Reste calme et...» –

«Зберігай спокій...». Цей вираз почали вживати не тільки в даному вигляді, але й додавати до другої частини інші слова. Наприклад, «Reste calme et parle français!» «Зберігай спокій і говори французькою!» «Reste calme et aime la Normandie!» «Зберігай спокій і люби Нормандію!»

Особливу популярність придбав мем, який прийшов з фільмів «On ne peut pas simplement...» або українською «не можна просто так взяти і...».

Розглянемо деякі приклади його використання:

«On ne peut pas simplement plaire à tout le monde» – «Не можна так просто взяти й сподобатися всім», «On ne peut pas simplement dormir tranquille» – «Не можна так просто взяти і спати спокійно», «On ne peut pas simplement rester calme» – «Не можна так просто взяти і залишатися спокійним»

У блозі парижанки Lili використано один з мемів «Et je ne pouvais pas simplement passer sans y faire attention» (І я не могла просто так взяти і залишити це без уваги).

18) гумористичні коментарі користуються популярністю, тому вони досить поширені у блогах. Для створення гумористичного ефекту використовуються різні прийоми, в тому числі, які базуються на омонимії: «PL! Qa serai cool qu on ai juste a modre des gargonpour en faire des hommes bil zombi, Homme bi, tu la comprend? Ok! Je sort...» (<https://www.youtube.com/user/cedric3119> липень 2015) +cedric3119 moi aussi j adore comment il le dit «Des zombies» = «Des hommes bi» AA (<https://www.youtube.com/user/Terre314> серпень 2015).

19) спостерігаються різні граматичні помилки, такі як порушення правил узгодження: «L avion en papier est vraiment nice, pis moi aussije suis une fete de cochon j dois alter au bout des choses tête si tout le monde me disent que je vais me planter en pleine face je le fais pareil. Fackj me demande bien qui aurai raison entre nous deux» (<https://www.youtube.com/user/xelorpunkx> січень 2015, Мирабель).

Таким чином, можна говорити про особливу мову молоді, яка використовується в блогах. Цей факт викликає побоювання у лінгвістів з приводу майбутнього французької мови. Вони припускають, що порушення правил мови в інтернеті спричинить порушення і в житті, і на письмі, що зрештою приведе до зниження рівня знання французької мови. Одним із затятих супротивників спілкування в інтернеті є французький письменник та журналіст Франсуа де Клозе, який пише: «Французька молодь більше не вчить, не знає і не буде знати орфографію, з цим покінчено. І причина нам зрозуміла, неможливо приділяти стільки годин орфографії, яка раніше займала практично весь час у початкових школах, цьому прийшов кінець, тепер є багато інших предметів. І звичайно ж, це покоління писемності, молоді пишуть багато, як

ніколи, ми живемо в цивілізації писемності, а не зображень (картинок). Подивіться на них! Вони завжди пишуть щось: сточать на телефонах або клавіатурі. Але це не одне і те ж, це не та писемність, якої нас вчили в школі. За допомогою СМС молодь навчилася грати словами, вони скорочують слова, урізують, змінюють орфографію, розважаються цим» [11:78].

Отже, ми можемо сказати, що молодіжна французька мова в умовах інтернет-спілкування набуває нових фарб, засобів і форм вираження і втрачає старі. Відбувається еволюція мови.

Аналіз французької блогосфери дозволяє зробити висновки про те, що в сучасній французькій Інтернет-комунікації молодіжна лексика – найбільш відкрита і незамкнута система в сучасній французькій мові, словниковий склад якої

постійно поповнюється за рахунок не тільки запозичень й розширення значення загальноживаних слів основного словникового фонду, але й завдяки іншим активним процесам словотвору (номіналізація, редуплікація, словоскладення, лексикалізація, аббревіація та ін.). Молодіжний сленг стає подібний його носіям: він різкий, голосний, зухвалий. Мовлення відображає внутрішнє прагнення молодих людей яскравіше і сильніше, ніж одяг, зачіски, спосіб життя. Говорячи про джерела поповнення лексики в молодіжному сленгу, ми підкреслюємо зростаючу актуальність запозичень з англійської мови, що пояснюється мовленнєвою модою, культурними стандартами, що привносяться у Францію через поп-індустрію і комп'ютерну продукцію.

Література

1. Алексеев А. В. Записи в блоге как речевой жанр интернет-коммуникации: попытка описания / А. В. Алексеев // II Российская конференция по экологической психологии, 12-14 апр. 2000 г. : тезисы. – М. : Экспоситентр РОСС, 2000. – С. 240–245.
2. Барт Р. Система моды. Статьи по семиотике культуры / Р. Барт ; [пер. с фр., вступ. ст. и сост. С. Н. Зенкина]. – М. : Изд-во им. Сабашниковых, 2003. – 457 с.
3. Гогитидзе К. Французы самые активные блогеры [Электронный ресурс] / К. Гогитидзе. – Режим доступа: <http://itua.info/news/internet>.
4. Горошко Е. И. Интернет-коммуникация: проблема жанра / Е. И. Горошко // Жанры и типы текста в научном и медийном дискурсе: межвуз. сб. науч. тр. – 2006. – Вып. 4. – С. 165–175.
5. Ильин М. В. Слова и смыслы: опыт описания политических понятий / М. В. Ильин. – М. : РОССПЭН, 1997. – С. 14.
6. Компанцева Л. Ф. Интернет-коммуникация: когнитивно-прагматический и лингвокультурологический аспекты / Л. Ф. Компанцева. – Луганск : Знание, 2007. – 444 с.
7. Красных В. В. Основы психолингвистики и теории коммуникации: курс лекций / В. В. Красных. – М. : «Гнозис», 2001. – С. 200–201.
8. Пешё М. Контент-анализ и теория дискурса / М. Пешё // Квадратура смысла. – М. : Прогресс, 1999. – С. 302–336.
9. Серио П. Анализ дискурса во французской школе: дискурс и интердискурс / П. Серио // Семиотика: антология. – М. : Академический проект, 2001. – С. 549–562.
10. Чернявская В. Е. Лингвистика текста: поликодовость, интертекстуальность, интердискурсивность: учеб. пособие / В. Е. Чернявская. – М.: Книжный дом «Либроком», 2009. – С. 73.
11. Darot M. Usage de la langue: le register familial / M. Darot // Le français dans le monde. – 2009. – № 196. – P. 78–80.

References

1. Alekseev, A. B. (2000) Zapisi v bloge kak rechevoy zhanr internet-kommunikatsii: popytka opisaniya [Blog Entries as a Speech Genre of Internet Communication]. Moscow : Ekopsitsentr ROSS, pp. 240–245.
2. Bart, R. (2003) Sistema modyi. Stati po semiotike kulturyi [Fashion system. Articles on semiotics of culture]. Moscow : Izd-vo im. Sabashnikovyih.
3. Gogitidze, K. Frantsuzyi samye aktivnyie bloggeryi [The Frenchmen are the most active bloggers]. [Electronic resource] Available at: <http://itua.info/news/internet>.
4. Goroshko, E. I. (2006) Internet-kommunikatsiya: problema zhanra [Internet communication: the genre problem. Genres and types of text in the scientific and media discourse: interuniversity]. Zhanryi i typyi teksta v nauchnom i mediynom diskurse, no. 4, pp. 165–175.
5. Ilin, M. V. (1997) Slova i smyislyi: opyt opisaniya politicheskikh ponyatyiy [Words and meanings: the experience of describing political concepts]. Moscow : ROSSPEN. [in Russian]
6. Kompantseva, L. F. (2007) Internet-kommunikatsiya: kognitivno-pragmaticheskii i lingvokulturologicheskii aspektyi [Internet-communication: cognitive-pragmatic and linguocultural aspects]. Lugansk : Znanie. [in Russian]
7. Krasnyih, V. V. (2001) Osnovy psiholingvistiki i teorii komunikatsii: kurs lektsiy [Fundamentals of psycholinguistics and communication theory: a course of lectures]. Moscow : Gnozis, pp. 200–201.
8. Peshyo, M. (1999) Kontent-analiz i teoriya diskursa [Content analysis and discourse theory]. Moscow : Progress, pp. 302–336.
9. Serio, P. (2001) Analiz diskursa vo frantsuzskoy shkole: diskurs i interdiskurs / [Analysis of discourse in the French

school: discourse and interdiscourse]. Moscow : Akademicheskii proekt, pp. 549–562.

10. Chernyavskaya, V. E. (2009) *Lingvistika teksta: polikodovost, intertekstualnost, interdiskursivnost* [Linguistics of the text: polycode, intertextuality, interdiscursivity]. Moscow : Knizhnyi dom Librokom, p. 73.

11. Darot, M. (2009) *Usage de la langue: le register familier. Le français dans le monde*. No.196, pp. 78–80.

УДК 811.111

Л. В. Щ и г л о

Київський національний лінгвістичний університет

Діахронічна еволюція мови

Щигло Л. В. Діахронічна еволюція мови. Людська мова – складний, багатограний феномен, вивчення якого викликає необхідність застосування методів аналізу інших наук, оскільки лише на «стику наук» можливо отримати нове знання стосовно реальної сутності досліджуваного об'єкта. Висвітлюються можливості застосування міждисциплінарного (і ширше – трансдисциплінарного) підходу до дослідження еволюційних процесів у мові; обґрунтовується виокремлення еволюційної лінгвістичної синергетики в особливий напрямок філологічних студій; окреслюються перспективи подальших наукових розвідок системи мови.

Ключові слова: синергетика, лінгвосинергетика, еволюційна лінгвосинергетика, методологія, міждисциплінарність, трансдисциплінарність.

Щигло Л. В. Диахроническая эволюция языка. Человеческий язык – сложный, многогранный феномен, изучение которого вызывает необходимость применения методов анализа других наук, поскольку только на «стыке наук» можно получить новое знание о реальной сущности исследуемого объекта. Освещаются возможности применения междисциплинарного (и шире – трансдисциплинарного) подхода для исследования эволюционных процессов в языке; обосновывается выделение эволюционной лингвистической синергетики в особое направление филологических студий; определяются перспективы дальнейших научных исследований системы языка.

Ключевые слова: синергетика, лингвосинергетика, эволюционная лингвосинергетика, методология, междисциплинарность, трансдисциплинарность.

Shchyhlo L. V. Diachronic evolution of the language. The modern stage of the development of linguistics is characterized by the fact that linguistic scientists are increasingly turning their attention to the historical and historical typological problems of language, primarily due to the need to create a theory that would have a more powerful explant power compared to a clearly limited time frame a synchronous approach to the identification of nature, forms of existence, and even the very essence of linguistic phenomena and processes. The current practice of carrying out linguistic analysis with all conviction showed that the synchronous approach itself, taken in isolation from the diachronic one, was unable to provide an adequate explanation for the facts of various structural and semantic transformations in the language in general, its peripheral and relic phenomena, in particular. The human language is a complex, multifaceted phenomenon, the study of which calls for the application of methods for the analysis of other sciences, since only at the "junction of sciences" one can obtain a new knowledge of the real essence of the object under study. The main focus of research is focused on highlighting the possibility of applying an interdisciplinary (and broader – transdisciplinary) approach to investigating evolutionary processes in the language; substantiation of evolutionary linguistic synergetics in the special direction of philological studies; determining the prospects for further scientific research of the system of language in diachrony.

Key words: synergetics, linguosynergetics, evolutionary linguosynergetics, methodology, interdisciplinarity, transdisciplinarity.

Характерною тенденцією науки сьогодення є перехід від спеціалізації знань до їх інтеграції. Не стоїть осторонь від такого переходу і наука про мову. Завдяки загальним принципам когнітивної парадигми, таким як експансіонізм, функціоналізм, антропоцентризм, експланаторність, успішно розвиваються міждисциплінарні науки: когнітивна лінгвістика, психолінгвістика, нейропсихологія тощо [14:144–238]. Об'єктами їх вивчення стають відкриті, нелінійні, самоорганізаційні, дисипативні (ті, що розсіюють енергію, інформацію) системи. Зазначені системи на сучасному етапі розвитку наукового пізнання є невід'ємними складовими синергетичних наук. Синергетика як самостійна наукова парадигма спрямована на виявлення загальних закономірностей в процесах еволюції

систем різної природи. На думку В. І. Аршинова, будь-який еволюційний процес виражений низкою змін протилежних станів – порядку і хаосу в системі, об'єднаними фазами переходу до хаосу і виходу з хаосу (самоорганізації) [3:94]. Науковці зазначають, що синергетика є «новим діалогом людини з природою, новим підходом до пізнання еволюційних криз, нестабільності, до оволодіння

методами нелінійного управління складними системами, що знаходяться в стані нестійкості» [16:148]. Спираючись на загальні закони синергетики, Е. Ласло пише: «Зовсім необов'язково і навіть нерозумно вважати, що процеси фізичної, біологічної і навіть соціокультурної еволюції підкоряються принципово різним законам.... Різниця між науками перебільшена до такої міри,